

Streszczenie popularnonaukowe

Intensywne zmiany w otoczeniu biznesowym, obejmujące zmiany instytucjonalne i technologiczne, przekształcają całe gałęzie przemysłu, tworząc nowe możliwości, ale także wyzwania, zmuszając przedsiębiorstwa do poddania się strategicznej odnowie poprzez innowacje w modelu biznesowym. Po pierwsze, rosnący ostatnio protekcyjizm na fali nastrojów nacjonalistycznych w wielu regionach świata stawia przed firmami nowe wyzwania. Niepewność związana z wyjściem Wielkiej Brytanii ze struktur UE (Brexit), trwające wojny handlowe między USA i Chinami lub USA i UE odzwierciedlają tendencje de-globalizacyjne, które będą miały wpływ na globalną sytuację makroekonomiczną, wywierając wpływ także na poziomie mikroekonomicznym. Kobrin (2017) przewiduje, że przynajmniej w perspektywie średnioterminowej menedżerowie umiędzynarodowionych firm powinni spodziewać się rosnących napięć i wstrząsów. Po drugie, oczekuje się, że postępująca czwarta rewolucja przemysłowa, polegająca na rozwoju systemów cyber-fizycznych, wywoła cyfrową transformację firm, dając początek nowym / alternatywnym modelom biznesowym, przekształcając operacje biznesowe i tradycyjne łańcuchy wartości (Arnold i in., 2016). Pomimo znaczącego wpływu, jaki te zjawiska będą miały w nadchodzących latach na biznes, badania w tej dziedzinie są nadal rozdrobnione.

W tym kontekście nasze badanie ma na celu zapełnienie tej luki, skupiając się na zrozumieniu, w jaki sposób zmiany w otoczeniu biznesowym wywołują strategiczną odnowę polskich umiędzynarodowionych firm. W szczególności staramy się zrozumieć podejście do i mechanizmy innowacji (tradycyjne i / lub otwarte), dzięki którym firmy te aktywnie poszukują sposobów na przekształcenie lub istotną modyfikację swoich modeli biznesowych, aby zwiększyć szanse na przetrwanie w długim okresie i konkurencyjność międzynarodową. Chcemy lepiej zrozumieć, które podejścia do odnowy strategicznej są najbardziej udane i dlaczego.

Ze względu na eksploracyjny charakter pytań badawczych i nowość badanych zjawisk, przyjmujemy projekt metody mieszanej. Proces badawczy będzie następował po kolejnych etapach, począwszy od krytycznego przeglądu literatury (faza 1). W fazie 2 zastosujemy wieloaspektową metodę studium przypadku (12 polskich firm reprezentujących różne środowiska branżowe i różnej wielkości, choć wszystkie umiędzynarodowione, tj. posiadające FSTS > 20%). W fazie 3 wykorzystamy wnioski z badań jakościowych do opracowania kwestionariusza do badań ilościowych (n = 400). W fazie 4 zintegrujemy wyniki naszych badań z obu faz (2 i 3) i sformułujemy model teoretyczny wyjaśniający proces odnowy strategicznej poprzez perspektywę innowacji modelu biznesowego. Synteza wyników badań pozwoli nam zaoferować wnikliwie implikacje dla biznesu, decydentów i teorii.

Proponowany projekt przyczyni się do rozwoju nauki na dwa sposoby. Po pierwsze, ma na celu kompleksową analizę procesu odnowy strategicznej poprzez powiązanie różnych nurtów badawczych. W ten sposób badanie zajmie się całościowo transformacją organizacyjną, przez pryzmat innowacji modelu biznesowego. W szczególności, badając zależność między (wewnętrznymi, zewnętrznymi) czynnikami wyzwalającymi odnowę strategiczną, procesem tej odnowy (jego strukturą i przyjętym modelem innowacji), jego wynikami (pod względem treści i formy) i logiką leżącą u podstaw (adaptacja vs. współtworzenie). Po drugie, proponowany projekt zapewni wgląd w to, w jaki sposób firmy o niskich technologiach i firmy high-tech poszukują strategicznej odnowy poprzez innowację modelu biznesowego, w erze branży 4.0, obejmując jeszcze nie zbadany temat nowej new venture factory. Odnowa strategiczna jest równie ważna zarówno dla MŚP, jak i korporacji wielonarodowych, ale obecne badania nad odnową strategiczną dotyczą w dużej mierze korporacji międzynarodowych w sektorach zaawansowanych technologii.

Ponadto proponowany projekt będzie miał implikacje dla menedżerów i decydentów politycznych. Polska gospodarka jest w dużej mierze zdominowana przez firmy działające w sektorach tradycyjnych o niskim zaawansowaniu technologicznym, generujące stosunkowo niską wartość dodaną, a polskie firmy na ogół zajmują niską pozycję w międzynarodowych rankingach innowacyjności (Cornell / Insead / WIPO, 2016). Z perspektywy całej polskiej gospodarki istnieje zatem potrzeba poprawy w tym obszarze, do której zmierza proponowane badanie. Po drugie, biorąc pod uwagę, że tylko 12,5% wszystkich polskich firm jest umiędzynarodowionych, a większość z nich to mikro-eksporterzy, którzy łącznie generują tylko kilka procent wartości eksportu (Cieślak, 2019), menedżerowie chcący poprawić konkurencyjność swoich firm na arenie międzynarodowej mogą być zainteresowani wynikami projektu. Po trzecie, firmy pochodzące z Polski były w stanie przekształcić swoje modele biznesowe w ciągu ostatnich 30 lat, aby w pełni wykorzystać potencjał rynków zagranicznych. Istnieje zatem potrzeba bliższego przyjrzenia się tym strategiom odnowy. Oczekuje się, że wyniki projektu będą interesujące dla decydentów politycznych, ponieważ dobrobyt polskich firm, a tym samym polska gospodarka, zależy również od wdrożenia skutecznych instrumentów wsparcia.